

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Collegium Universi Juris Canonici

Engel, Ludwig
Salisburgi, 1693

17. De Raptoribus, Incendiariis, & Violatoribus Ecclesiarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61596)

qui delictum carnis in Ecclesia patrant, saltem si exinde ipsa polluat, & reconcilitatione indigeat. Qualiter autem generaliter puniantur illi, qui Ecclesias violant, iisque injurias inferunt Tit. seq. dicemus.

TITULUS XVII.

De Raptoribus, Incendiariis & Violatoribus Ecclesiarum.

SUMMARI.

- 1. Raptores quinam dicantur?
- 2. Quod ex confidentia juris sui violenter aliquid ab altero extorqueat, de Jure per dunt ius domini, vel crediti: Et quid de consuetudine?
- 3. Rapina quomodo differat a furto?
- 4. Quomodo civiliter agatur pro rapina?
- 5. Pena criminalis rapinae quae sit?
- 6. Pirata interdum in excommunicationem Bulla Cene Domini.
- 7. Pena incendiariorum est ignis de Jure Civilis: Et quomodo hoc procedat?
- 8. Si non dolo, sed negligentia alicujus ortum sit incendium, datur auctori Civilis ad compensationem damni.
- 9. Pena incendiarii de Jure Canonico. Et quod satisfactio etiam ejus heredibus inhiibeat.
- 10. Qui dicantur violatores Ecclesiarum?
- 11. Furtum, seu rapina res sacra, è loco sacro, Sacrilegium est.
- 12. Pena rapinae vel furti sacrilegi pro qualitate delicti varia.
- 13. Pena de Jure Canonico Ecclesiarum res vel jura indadentibus statuta.
- 14. Injuria SS. Sacramento Eucharistia illata gravissimum Sacrilegium, Et pena ignis expiandum est.
- 15. Haereticus tali castro, nisi haeresim abjurare velit, tamen ultimo supplicio afficiendus est.
- 16. Etiam Violantes Crucifixum & sacras imagines pena mortis afficiuntur.

Raptores dicuntur, qui rem ab altero possessam per violentiam invadunt, & auferunt; haec autem violentia aliquando fit lucri causa à sceleratis hominibus, aliquando ex confidentia juris sui, quando

quis rem, in qua credit sibi aliquod jus competere, sine iudicis auctoritate ab altero violenta violentia tollit. Hujus possessionis violentiae poena de Jure Civilis constituta est, in invasor rem ablatam ante omnia restituatur, & insuper aestimationem rei perolvere conetur, si quidem ejus rei dominus non fuerit; si autem dominus, etiam dominum amittere debeat. *L. si quis in causa. ff. Unde vi.* Item qui debitum a debitoro violententer sine iudice extorserit, ius creditum, & actione criminaliter inestata parte bonorum puniatur cum infamia. *L. etat. 13. ff. Quod metus causa.* Et *L. ad L. huius. de Vi privata.* In actionis tamen locis praesertim haec poena actionis dominii & crediti non videtur usu recepta, sed alio pecuniariae satisfactionis vim armatam puniri. *L. compendiosus. & non armatam so. refert Sutorius in processu superioris Aulicae. ff. 14.* Restituere vero rem ablatam etiam de iure non hyllo iudiciorum ante omnia tenetur raptor, nec auditur cum allegatione iuris priusquam restitutionem ex integro iuramento iuxta ea, quae longius tradidimus *Lib. II. Tit. de Restitut. spoliar.*

Quod attinet ad alteram rapinae speciem, quae fit lucri causa, illa quidem dicitur proprie dicto, quod *furtum* ex sua natura & intentione furantis clam fiat. *L. si quis. ff. de Furtis.* Rapina autem aperte & per vim comminatio illata: interim etiam rapina speciei furti est, & raptor fur improbius dicitur in *l. item si 14. §. 12. ff. Quod metus causa.* Ex hac potest rapina agitur vel civiliter vel criminaliter, Civiliter agitur rei ablatae restitutio una cum restitutio lucri cessantis & damni emergentis, insuper triplum poenae ipsi auctori applicandae, id est tantum pecuniae, quantum ablata triplo aestimata, prout hac de re poenae agunt Interpretes in *Tit. Inoff. de Testatorum & raptorum.*

ENGEL
1711

Criminaliter agitur contra raptores ad penas fisco inferendas, vel (quod frequentius est, cum raptores ob inopiam raro possint pecuniam præstare) ad penam corpori intelligendam; ita qui cum armis & tumultu aliena invaserit, & deprædatus fuerit, capite puniri jubetur in *l. 11. ff. Ad. L. Jul. de Vi publica*. At ex *Constitut. Caroli. V. n. 120.* grassatores & prædones, quamvis latrocinium seu homicidium non commiserint, similiter morte afficiuntur. De Jure Canonico raptores excommunicantur ab Episcopo illius loci, ubi rapinam fecerint, quamvis ipsi alienæ Diocesis sint, nec absolvantur, donec satisfaciant competenter, eademque excommunicatio proprio eorum Episcopo significanda est, ne eos recipiat ante plenariam satisfactionem. *c. 1. h. t.* Specialiter verò excommunicationem reservatam ex *Bulla Cena Domini cas. 4. & 5.* ipso facto incurritur piratæ & omnes illi, qui navigantes in mari Christianos deprædantur, vel naufragorum bona capiunt, de quibus etiam agit Nav. in *Manuali c. 27. num. 50.*

Quod ad incendiarios spectat, quam grave & calamitosum sit per incendia hominibus nocere, quotidiana docet experientia: unde merito contra incendiarios jura pœnas exasperarunt, prout in primis de Jure Civili, qui ob inimicitias vel rapinam alienas aedes incendierint, vivi exuri, vel bestiis obnoxii jubentur, ita tamen ut dignitas personæ vel parvitas damni ex incendio secuti, præsertim si extra civitatem, aut oppidum in villa vel casa incendium factum sit, penam minuant, & decapitatio vel deportatio intelligatur. *l. capitalium. 28. §. incendiary. 12. ff. de Pœnit. l. ult. ff. de Incendio, &c.* De Jure quoque Imperij Carolus V. in suis *Constitutionibus pœnal. n. 125.* generaliter contra incendiarios penam ignis determinavit. Ob quant textus generaliter quibusdam videtur hodierno Jure non esse di-

stinctionem faciendam, cujus conditionis sint incendiarii, vel quale damnum dederint, sed indifferenter cremandos esse. Verùm cum inter Christianos raro soleat ad combustionem hominis vivi propter desperationis periculum deveniri, nisi ob atrocissima delicta, & aliàs non sit facile priorum Jurium abrogatio præsumenda, *c. cum expediat. 26. de Elect. in 6.* idèò humanius est hanc Carolin. constitutionem juxta priores leges civiles interpretari, & penam pro incendio, aliquando ignis, aliquando mitiorem, consideratâ qualitate personæ, damni & loci imponere, prout satis ex alijs ferè omnibus constitutionibus Carol. apparet, quòd Imperat. in statuendis pœnis Jus commune sequi voluerit.

Et hæc quidem ita se habent, si ut dictum est dolo & malitia incendium causatum fuerit, si autem ex culpa & negligentia alicujus ortum sit incendium, tunc contra eum civilis tantum actio ad compensationem datur, & interdum etiam pro qualitate culpæ pœna extraordinaria non capitalis infligitur. *d. l. capitalium. §. incendiarii. vers. nam fortuita. ff. de Pœnis.* Quanta autem debeat esse culpa, ut aliquis ex ea ad integrum damnum relarciendum teneatur, dicemus inferius in *Tit. de Injuris & damno dato.* Cuius sit damnum, an locratoris vel conductoris, si domus conducta incendio flagraverit, dictum est in *Lib. IV. Tit. de Locato & conducto q. 3.* De Jure Canon. incendiary, excommunicandi sunt, & privandi sepulturâ Ecclesiasticâ, nisi ante mortem pœnituerint. & absoluti fuerint, quæ absolutio eis dari non debet, antequam per se vel per hæredes suos læsis competenter satisfecerint. *c. pessimam. 12. causa. 23. q. 3.*

Notanter dico, vel per hæredes, nam licet de Jure Civ. hæres ex delicto defuncti conveniri nequeat, nisi ex tali delicto factus sit

sic locupletior, vel lis cum defuncto contestata fuerit. *l. un. C. Ex delictis defunctorum in quantum heredes &c.* De Jure tamen Canon. ad exonerandam conscientiam defuncti, qui jure naturali tenebatur lassis damnum compensare, etiam haeres pro viribus hereditarijs ipsidem satisfacere tenetur *c. in liris. s. h. i.* & cum hac materia tangat conscientiam & favorem animae, in ea Jus Civile à Jure Canonico correctionem accipit.

- 10 Tertia pars hujus rubricæ est de Violationibus Ecclesiarum: quo nomine censetur illi, qui Ecclesijs, vel rebus sacris injuriam inferunt, & sacrilegium proinde committunt, vel lædendo immunitatem Ecclesiarum (de qua immunitate, ejusque violationum pœnis diximus in *Lib. III. Tit. penult.*) vel rapiendo res ex Ecclesia, vel sacra indignè & irreverenter tractando. Itaque rapina vel furtum tunc aliam speciem mali inducit, & sacrilegium censetur primò, si res sacra seu ad divinum cultum destinata de loco sacro; secundò si res sacra aut calix consecratus de loco non sacro; tertio, si res non sacra v. gr. in Ecclesia securitatis causâ deposita de loco sacro furtipiat. Quamvis autem aliqui circa posteriora duo furta, quæ scilicet fiunt de loco non sacro, vel rei non sacre dubitent, an saltem de Jure Civili vera sacrilegia dicenda sint, propter textum in *l. divi. s. C. l. sacrilegi. g. s. i. ff. Ad l. Jul. pecul.* Communis tamen, maxime de Jure Canon. (cui potius competit aliquid de sacrilegio determinare) receptum est, etiam in his duobus furtis committi sacrilegium, per text. clarum in *c. quisquis. 2. i. causâ. 17. q. 4.* & docent Sylvester, Armilla, & Summista communiter in verbo *Sacrilegium*. Ratio est, quòd utroque casu irreverentia inferatur, aut rei, aut loco sacro: & hic accommodari potest, quod dicit J. C.

in *l. aut facti. a. 16. s. locus. 4. ff. de Terr. locum facere*, ut isdem vel furtum, vel sacrilegium sit.

Eandem sententiam secutus fuit Carol. V. in *Constit. penal. a. 171.* ubi sacra furta, eo quo nos modo in tres classes distribuit. Neque textus allegati ex Jure Civ. adeò urgent, quin responderi possit *c. 1. Divi* pro re in Ecclesia deposita & illa dari quidem actionem turti, si minime viliter agatur, non tamen negari potest sacrilegij, si accusatio ad vindictam publicam instituat. Item *l. sacrilegi*, censendam esse de alijs privatis sacris, quæ fortassis apud Romanos in usu erant, non de rebus sacris ad sacrificium Mæstæ deputatis, quod specialiter publicum est.

Pœna rapinæ vel furti sacrilegi proportionate ac quantitate rei, ac modo rapinæ vel furti de Jure Civ. quandoque dimittitur de bestias, vel in metallum, aut deportatio sit. *l. sacrilegi. 6. ff. Ad l. Jul. pecul.* maxime verò capitis pœna statuitur in *l. quis in hoc genus. 10. C. de novo pœ. re. Cod. de Episcop. & Cler.* contra eos qui in Ecclesias irruentes SS. Ministera contulerint, vel celebrare prohibuerint. Hoc ex *constitut. Carol. a. 172. C. segg.* si quæ vala sacra, sive ex loco sacro, sive profanas abstulerint, & etiam si intentione furandi penas Eccl. vel sacrilitiæ vel alterius loci, vel oblationes reponuntur, effregit, vel illius instrumentis aperuerit, ultimo supplicio sciendum est, mitigato tamen vel exasperato supplicij genere pro qualitate & gravitate delicti ac circumstantiarum. Si quis autem res non ita sacras, velut candelabra, cereæ, linteamina, vel res merè profanas in Ecclesia depositas sine effractione, aut alia violenter, is ex *ead. Constitut. Carolin. a. 172.* gravis quidem, quam simplex furtum committentes, puniendus est, ita tamen ut ha-

gravitas rei ablata, famis necessitas, atas, ac imprudentia delinquentis consideretur, ac pro diversitate circumstantiarum major vel minor poena infligatur.

I. De Jure Canon. per Bull. Cen. art. 18. excommunicationem reservatam ipso facto incurrunt, qui territoria, bona, aut jura immediate ad Ecclesiam Romanam vel Pontificem spectantia invadunt. II. Ex Trid. sess. 22. de Refor. c. 11. eisdem excommunicationem reservatam incurrunt, nec absolvuntur, nisi post integram restitutionem, qui jura, fructus, quasunque obventiones Ecclesiasticorum beneficiorum seculariani vel regularium, vel priorum locorum, quovis quovis colore vel modo sibi usurpent, vel impediant, per se vel per alios, ne in Ministrorum Ecclesiae vel pauperum, quibus debentur, vitam deveniant. Quod si patroni Ecclesiae id fecerint, etiam jus patronatus amittunt, & Clerici talia agentes insuper beneficiis privantur, ac ad alia obtinenda inhabiles redduntur. III. Generaliter omnes, qui Ecclesias sacrilegè invadunt, violant, vel deprædantur, censurâ excommunicationis cœrcendi sunt: & quidem si hæc invasio vel deprædatio fiat cum invasione, effractione vel violentia, ex veriori sententia in favor ipso facto non tantum excommunicatur, sed insuper absolutionem à summo Pontifice petere, vel alium privilegium à casibus reservatis absolvendi habentem, adire debet. Text. Gloss. Panor. & DD. communiter in c. con-questi. 22. de Sent. excommuni. Si autem etiam aliquis res sacras violentis abstulerit, magis inter DD. receptum est, talem non esse ipso facto, sed per sententiam excommunicandum. Barb. in eodem c. 22. n. 2. cum cit. ibid. arg. c. ult. de Furt. ubi videtur supponi, furem rei sacræ non indigere ipso jure aliqua absolutione à censura, nisi per Episcopum fuerit excommunicatus.

ENGEL IN DECRET. LIB. V.

Demum sciendum est inter violentias Ecclesiarum & sacrilegium gravissimum censeri, quod circa SS. Eucharistiam committitur, eam furripiendo, vel alias indignè tractando, pro quo delicto poena ignis constituta est à Carolo V. cit. a. 172. Et quamvis aliàs hæretico primâ vice parcat, si monitus poeniteat, & hæresin abjurare velit, cum Ecclesia non claudat gremium redeunti: si tamen abusus est Sacramento SS. Eucharistiae, ad abjuratorem non admittendum, sed primâ statim vice ultimo supplicio afficiendum constitutum refert Farinac. de hæresi q. 103. n. 39. à Paulo IV. summo Pontifice, & Clericos propter hoc immane scelus degradandos, & curiæ seculari tradendos esse, habetur in Lib. 2. Epist. Pij V. epist. 1. Imò non tantum sacram Eucharistiam, sed etiam Crucifixum, vel sacras imagines irreverenter & contumeliosè tractantes poenâ mortis afficiendos, docet Menoch. de Arbitrariis. casu 3. n. 3. per text. in l. si quis in hoc genus. 10. Cod. de Episcop. & Cler. ubi generaliter pro injuria Ecclesiis illata capitalis poena statuitur.

TITULUS XVIII. De Furtis.

SUMMARIA.

1. Quid sit furtum, & quomodo à rapina & aliis insensibus differat?
2. Non tantum ipsum rei, sed etiam usus, aut possessionis furtum datur.
3. Furtum alias illicitum, licitum redditur ob causam extremam necessitatis.
4. An qui in extrema necessitate furtum fecit, postea cum potuerit, restituere teneatur? probabiliter affirmatur.
5. Pro furto olim dabatur tantum actio Civilis; pro manifesto quadruplum; pro non manifesto in duplum.
6. Sed ex Constitutionibus Carol. est in poena criminali & mortis infertur.

kkk kkk

7. Poena